

Obsah

	Úvod	5
1	Teoreticko-metodologické otázky ekonomiky miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva (Martin Kontra)	7
1.1	Spoločenská deľba práce a opodstatnenosť drobnej výroby a služieb za socializmu	7
1.1.1	Socialistická veľkovýroba – základ socialistickej ekonomiky	10
1.1.2	Ekonomická opodstatnenosť a funkcie drobnej výroby v socialistickej ekonomike	13
1.1.3	Organizačno-inštitucionálne formy drobnej socialistickej výroby	16
1.1.4	Postavenie služieb miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva v spoločenskej deľbe práce	19
1.2	Postavenie a úlohy miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva v československom národnom hospodárstve	21
1.2.1	Obsah hospodárskej činnosti miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	22
1.2.2	Vzťah miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva k jednotnej sústave sociálno-ekonomických klasifikácií	24
1.2.3	Miestne hospodárstvo a výrobné družstevníctvo ako objektívne národohospodárske kategórie	28
1.3.	Predmet a metódy ekonomiky miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	30
2	Organizácia a riadenie miestneho hospodárstva (Martin Kontra)	34
2.1	Vývoj organizácie a riadenia miestneho hospodárstva	34
2.2	Súčasná organizačno-inštitucionálna štruktúra miestneho hospodárstva	43
2.2.1	Členenie miestneho hospodárstva z hľadiska oblasti podnikania	44
2.2.2	Členenie miestneho hospodárstva z hľadiska foriem podnikania a spôsobu hospodárenia	48
2.2.3	Členenie miestneho hospodárstva z hľadiska riadenia podnikov a organizácií z jednotlivých stupňov národných výborov	53
2.3	Systém riadenia miestneho hospodárstva	58
3	Organizácia a riadenie výrobného družstevníctva (Martin Kontra)	68
3.1.	Vývoj výrobného družstevníctva po roku 1948	69
3.2.	Organizačno-inštitucionálna štruktúra výrobného družstevníctva	73
3.2.1	Výrobné družstvá	73
3.2.1.1	Výrobné družstvá s prevažujúcou priemyselnou činnosťou	75
3.2.1.2	Výrobné družstvá s prevažujúcou stavebnou činnosťou	77
3.2.1.3	Výrobné družstvá s prevažujúcou nepriemyselnou činnosťou	78
3.2.1.4	Výrobné družstvá invalidov	78

3.2.2	Národné zväzy výrobného družstevníctva	79
3.2.3	Družstevné podniky a združenia	80
3.3	Systém riadenia výrobného družstevníctva	82
3.3.1	Postavenie a úlohy volených orgánov národných zväzov výrobných družstiev	84
3.3.2	Odborný riadiaci aparát volených orgánov národných zväzov výrobných družstiev	85
3.3.3	Cesty zdokonaľovania organizačnej štruktúry a systému riadenia výrobného družstevníctva	86
4	Doplnkové formy poskytovania platených služieb (Martin Kontra)	90
4.1	Doplnkové formy poskytovania platených služieb v systéme miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	91
4.1.1	Poskytovanie služieb formou osobitného zapojenia pracovníkov	91
4.1.2	Poskytovanie služieb formou ekonomického prenájmu prevádzkárni	94
4.1.3	Poskytovanie drobných služieb pracovníkmi z doplnkových zdrojov pracovných síl	95
4.1.4	Poskytovanie platených služieb drobnými prevádzkárňami národných výborov	97
4.1.5	Poskytovanie platených služieb rozpočtovými organizáciami a zariadeniami národných výborov	99
4.1.6	Poskytovanie služieb malými družstvami a podnikmi služieb	100
4.2	Doplnkové formy platených služieb poskytované mimo systému miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	101
4.2.1	Poskytovanie doplnkových foriem služieb priemyselnými, stavebnými a poľnohospodárskymi podnikmi a spoločenskými organizáciami	102
4.2.2	Poskytovanie služieb občanmi na základe povolenia národného výboru	103
4.3	Postavenie a úlohy národných výborov pri poskytovaní doplnkových foriem platených služieb	104
5	Zásady plánovania miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva (Martin Kontra)	106
5.1	Postavenie a úlohy národohospodárskeho plánovania v podmienkach prestavby hospodárskeho mechanizmu	107
5.1.1	Súhrnná prognóza	108
5.1.2	Dlhodobý výhľad	108
5.1.3	Tvorba a obsah štátneho päťročného plánu	109
5.1.4	Tvorba hospodárskych päťročných plánov organizácií	111
5.1.5	Prierezové a vybrané oblasti štátneho plánu	111
5.2	Základné princípy plánovania hospodárskeho a sociálneho rozvoja v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	114
5.3	Postavenie a úlohy orgánov hospodárskeho riadenia a organizácií v plánovacom procese v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	123
6	Zásady finančnej politiky v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Martin Kontra)	125
6.1	Postavenie a úlohy finančnej politiky v procese socialistickej rozšírenej reprodukcie	125
6.2	Aplikácia zásad finančnej politiky na oblasť miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	127
6.3	Zásady finančného hospodárenia podnikov a organizácií miestneho hospodárstva a výrobných družstiev	130
6.3.1	Obsah a postavenie finančného plánu	130
6.3.2	Tvorba a použitie bilančného zisku	132
6.4	Finančné vzťahy podnikov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev k štátnemu rozpočtu a k ich riadiacim orgánom	134

6.4.1	System odvodov do štátneho rozpočtu	135
6.4.2	Dotácie zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu národných výborov	140
6.4.3	Fondy na úrovni riadiacich orgánov podnikov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev	143
7	Materiálno-technická základňa a dodávateľsko-odberateľské vzťahy v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Ján Uram)	149
7.1	Podstata a niektoré osobitosti materiálno-technickej základne v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	149
7.2	Zásady a formy realizácie investičnej politiky v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	155
7.3	Vplyv technického rozvoja na zdokonaľovanie materiálno-technickej základne v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	158
7.4	Obsah a poslanie materiálno-technického zásobovania v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	160
7.5	Dodávateľsko-odberateľské vzťahy v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve a cesty ich racionalizácie	163
8	Vlastné náklady a ceny v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Martin Kontra)	170
8.1	Podstata a kritériá členenia vlastných nákladov v národnom hospodárstve	170
8.2	Štruktúra vlastných nákladov v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	175
8.3	Uplatňovanie zásad cenovej politiky v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	178
8.3.1	Funkcie, typy a druhy cien v československom národnom hospodárstve	178
8.3.2	Štátne riadenie v oblasti cien	182
8.4	Úroveň a jednotnosť cien výrobkov a služieb vytváraných v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	186
8.4.1	Úroveň cien výrobkov a princíp ich jednotnosti	186
8.4.2	Úroveň cien prác a služieb a princíp ich jednotnosti	187
8.5	Tvorba cien nových výrobkov, prác a služieb zabezpečovaných podnikmi miestneho hospodárstva a výrobnými družstvami	191
8.5.1	Všeobecné podmienky tvorby cien nových výrobkov, prác a služieb	191
8.5.2	Metódy a spôsoby tvorby cien výrobkov, prác a služieb	193
8.5.3	Cenové konanie a jeho náležitosti	201
8.6	Pôsobnosť pri tvorbe a kontrole cien vo vzťahu k miestnemu hospodárstvu a výrobnému družstevníctvu	202
9	Efektívnosť pri zabezpečovaní drobnej výroby a služieb v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Marika Konečná)	205
9.1	Efektívnosť v národnom hospodárstve a jej aplikácia na podmienky drobnej výroby a poskytovanie služieb	205
9.2	Činitele ovplyvňujúce efektívnosť v drobnej výrobe a v službách	213
9.3	Komplexná socialistická racionalizácia a niektoré jej osobitosti v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	216
10	Spotrebiteľský dopyt a jeho vplyv na ekonomiku miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva (Marika Konečná)	219
10.1	Socialistický trh a jeho špecifiká v oblasti služieb	219

10.2	Spotrebiteľský dopyt, činitele, ktoré ho ovplyvňujú a jeho realizácia v oblasti drobnej výroby a platených služieb	221
10.3	Výskum dopytu v oblasti drobnej výroby a platených služieb	226
11	Zásady mzdovej politiky v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Martin Kontra)	231
11.1	Aplikácia všeobecných zásad hmotnej zainteresovanosti na podmienky drobnej výroby a poskytovania platených služieb	231
11.2	Usmerňovanie vývoja mzdových prostriedkov v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	236
11.3	Tarifná mzdová sústava a jej uplatňovanie v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	243
12	Matematické metódy a výpočtová technika pri riadení miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva (Juraj Horváth)	250
12.1	Vybrané matematicko-ekonomické modely uplatňované pri riadení miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	250
12.1.1	Prognózovanie rozvoja miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	250
12.1.2	Modely prieskumu trhu	252
12.1.3	Optimalizácia výrobného plánu podniku	254
12.1.4	Optimalizácia veľkosti prevádzkárni a ich územného rozmiestnenia	256
12.1.5	Dopravná a distribučná úloha riešená pomocou lineárneho programovania	258
12.1.6	Optimalizácia zásob	260
12.1.7	Nákladové a cenové modely	261
12.1.8	Modely hromadnej obsluhy	262
12.2	Automatizovaný informačný systém národných výborov, miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	263
12.2.1	Automatizovaný informačný systém národných výborov	263
12.2.2	Automatizovaný systém riadenia podnikov miestneho hospodárstva	271
12.2.3	Budovanie automatizovaných systémov riadenia vo výrobnom družstevníctve	273
13	Charakteristika organizačných jednotiek v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Viera Marková)	275
13.1	Charakteristika organizačných jednotiek v miestnom hospodárstve	275
13.1.1	Charakteristika hospodárskych organizácií	276
13.1.2	Charakteristika príspevkových, rozpočtových a mimorozpočtových organizácií a zariadení	282
13.2	Charakteristika organizačných jednotiek vo výrobnom družstevníctve	284
13.2.1	Charakteristika výrobných družstiev	284
13.2.2	Charakteristika družstevných podnikov a účelových zariadení	287
14	Vnútropodnikové organizačno-riadiace vzťahy v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve (Irena Šulajová)	292
14.1	Základné hľadiská uplatňované pri vytváraní vnútropodnikových organizačných štruktúr	292
14.1.1	Tvar a miera vertikálnej a horizontálnej činnosti organizačnej štruktúry	293
14.1.2	Spôsoby organizačného štruktúrovania	294
14.1.3	Deľba rozhodovacej právomoci (kombinácia centralizácie a decentralizácie právomoci) v organizácii	295

14.1.4	Druhy útvarov a usporiadanie vzťahov medzi nimi	295
14.1.5	Formalizácia organizačnej štruktúry	296
14.2	Vnútropodniková organizačná štruktúra v podnikoch miestneho hospodárstva	297
14.3	Vnútropodniková organizačná štruktúra výrobných družstiev	302
14.4	Vnútropodnikové riadenie ako proces a ako systém riadenia	305
14.5	Základné princípy vnútropodnikového riadenia v podnikoch miestneho hospodárstva	310
14.6	Základné princípy vnútropodnikového riadenia vo výrobných družstvách	314
14.7	Zdokonaľovanie organizačnej štruktúry a systému riadenia v podnikoch miestneho hospodárstva a vo výrobných družstvách	318
15	Sústava nástrojov vnútropodnikového riadenia (Irena Šulajová)	323
15.1	Vnútropodnikové plánovanie a jeho nadväznosť na hospodárske plány podnikov a družstiev	325
15.1.1	Hospodárske plány podnikov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev	326
15.1.2	Operatívne plánovanie podnikov miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	332
15.1.3	Sústava vnútropodnikového plánovania a činitele ovplyvňujúce metódy a formy vnútropodnikového plánovania	334
15.1.4	Formy vnútropodnikového plánovania podľa typu hospodárstva stredísk	335
15.1.5	Hlavné zásady vnútropodnikového plánovania	337
15.2	Technicko-hospodárske normy	339
15.2.1	Základné hľadiská triedenia technicko-hospodárskych noriem	342
15.2.2	Triedenie technicko-hospodárskych noriem podľa kalkulačných hľadísk	344
15.2.3	Triedenie technicko-hospodárskych noriem podľa účelu	344
15.2.4	Triedenie technicko-hospodárskych noriem podľa predmetu spotreby a rozsahu platnosti	345
15.3	Všeobecné zásady tvorby a využívania technicko-hospodárskych noriem v podnikoch miestneho hospodárstva a vo výrobných družstvách	345
16	Podnikový a vnútropodnikový chozrasčot (Irena Šulajová)	349
16.1	Podstata a zásady vnútropodnikového chozrasčotu	349
16.2	Obsah a zásady vnútropodnikového chozrasčotu v podmienkach miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva	352
16.3	Smery prehĺbovania vnútropodnikového chozrasčotu v podmienkach miestneho hospodárstva a vo výrobných družstvách	354
17	Finančné hospodárenie podnikov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev (Irena Šulajová)	358
17.1	Tvorba a použitie fondov na úrovni podnikov a družstiev	358
17.1.1	Fondy na úrovni podnikov miestneho hospodárstva	358
17.1.2	Fondy na úrovni družstva	363
17.2	Financovanie obrátových prostriedkov	367
17.3	Financovanie reprodukcie základných prostriedkov	369
17.4	Úverovanie hospodárskej činnosti podnikov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev	370
17.4.1	Úvery poskytované podnikom miestneho hospodárstva	372
17.4.2	Úvery poskytované výrobným družstvám	374
18	Rozpočtovníctvo, kalkulácie a vnútropodnikové ceny (Irena Šulajová)	376
18.1	Hlavné úlohy rozpočtovníctva vo vnútropodnikovom riadení	376

18.1.1	Druhy rozpočtov	378
18.1.2	Metódy tvorby rozpočtu strediska	379
18.1.3	Forma a spôsob zostavovania rozpočtu strediska	380
18.2	Podstata, význam a úlohy kalkulácií	382
18.2.1	Základné druhy kalkulácií	384
18.2.2	Metódy zostavovania kalkulácií	388
18.2.3	Ďalšie smery zdokonaľovania a využívania kalkulácií	389
18.3	Vnútropodnikové ceny a sadzby	389
19	Organizácia práce a formy hmotnej zainteresovanosti v podnikoch a organizáciách miestneho hospodárstva a výrobného družstevníctva (Viera Marková)	390
19.1	Organizácia a riadenie ekonomiky práce	392
19.1.1	Pracovníci, ich štruktúra a plánovanie	392
19.1.2	Produktivita práce	398
19.1.3	Zvyšovanie účinnosti organizácie práce	400
19.2	Formy hmotnej zainteresovanosti v podnikoch miestneho hospodárstva a vo výrobných družstvách	403
19.2.1	Kolektívna hmotná zainteresovanosť	403
19.2.2	Osobná hmotná zainteresovanosť	408
20	Sociálne plánovanie, kádrová a personálna práca (Irena Šulajová)	424
20.1	Plánovanie sociálneho rozvoja	424
20.1.1	Vývoj sociálneho plánovania	425
20.2	Plány prípravy kádrov, personálneho a sociálneho rozvoja v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	429
20.2.1	Rozvoj sociálnej starostlivosti vo výrobných družstvách invalidov	434
20.3	Ďalší rozvoj sociálneho plánovania v miestnom hospodárstve a vo výrobnom družstevníctve	436
21	Vnútropodnikové informačno-kontrolné a hodnotiace procesy (Ján Uram)	439
21.1	Účtovníctvo	439
21.2	Vnútropodniková štatistika	440
21.3	Operatívna evidencia a osobitne organizovaná evidencia	442
21.4	Úlohy vnútropodnikovej a vnútrodružstevnej kontroly	444
21.5	Hodnotenie efektívnosti vnútropodnikových činností	448
22	Formovanie vzťahov v drobnej výrobe a v platených službách v európskych socialistických krajinách (Martin Kontra)	454
22.1	Všeobecná charakteristika otázky	454
22.2	Konkrétne prejavy organizačno-riadiacich vzťahov a ekonomiky v drobnej výrobe a v službách v európskych socialistických štátoch	457
22.2.1	Zväz sovietskych socialistických republík	457
22.2.2	Bulharská ľudová republika	462
22.2.3	Maďarská ľudová republika	463
22.2.4	Nemecká demokratická republika	466
22.2.5	Poľská ľudová republika	467
22.2.6	Rumunská socialistická republika	469
	Použitá literatúra	471